

B 1013.

Rõõm ja mure

A. E. Sööti uned lunletused

Pildid joonistanud T. Grenzstein

Turjewis 1894

Trükitud A. Grenzsteini trükitöjas

Rõõm ja mure

A. E. Sööti uued lauletused

Kenal kevadisel ajal
 Laulis linnake,
 Laulis hellalt orgse õune
 Rinda minule.
 Kõik mu õnn ja rõõm ja mure,
 Mis ma laulan nüüd
 — Olgu häa või olgu paha —
 See on linnu süüd.

Pildid joonistanud T. Grenzstein

Keiserliku Raamliku
 Rm-koju linn. 1916.

Turjewis 1894

Trükitud A. Grenzsteini trükitojas

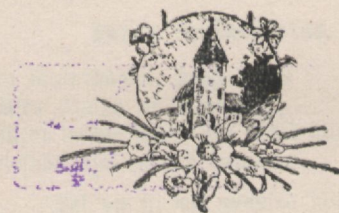
Доволено цензурою. — Юрьевъ, 28 Февраля 1894 г.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

95 867

Eesti rahva

75. aasta priiduse jubileumiks.

P a l w e.

Isamaa!
Sinu mõlglane
Olen ma!
Ilma koduta,
Ilma koldeta
Tahan rännata,
Tahan liikuda . . .
Muud ei midagi
Juurde soovi ma
Oma mõlale,
Suure mõlale,
Kuid veel ühte sa
Mulle usalda:
Laena mulle laul
Kurb ja kaebaja,
Laul, mis heliseb
Läbi pisara!

Minu lauluräästas.

Minu lauluräästal, kesse wara
Äles äratas mind unesta;
Minu lauluräästal, kes mind hilja
Rešköö ajal saadab magama:

Sel on tiivad punased kui veri,
Sel on laul kui leekiw tuluke,
Tuluke, mis häwitates põleb,
Leekidega täidab südame.

Minu lauluräästas — minu walu —
Nagu veri, nagu tuluke!
Kadund kewadet ta leinab taga,
Täidab leekidega südame!

T ä h t.

Si ma olnud norutaja —
Pää kõrgel käisin ma,
Kuni täht mu pää kohal
Helkis hella paistega.

Tähekehe mahe süra
Tuhatas mind eluteel,
Troostis, andis julgust, jõudu
Wiimsel mõitlemisel veel.

Tumest taewast otsin aga
Asjata nüüd tähekest:
Otsin teda wälgu jälgilt,
Hirmutawaist pilwedeist.

Sellep ärge pange imeks,
Kui nüüd muutund olen ma,
Kui nüüd rändan, pää norus,
Troostita ja sihta.

Oh mul oleks . . .

Oh mul oleks palju halwast,
Palju pahast rääkida,
Palju kaebada ja nutta
Sinu pärast, isamaa!

Kuid ma kardan, warjust wälja
Kurjad kujud tulewad,
Kardan, et su õitswa aasa
Kõrwetawad pisarad.

Ettekuulutaja.*)

ureline lepalinnukene
Laulis haledaste akna all.
Oh, ta nuttis, palus tajakeste,
Magu häda oleks ligidal.

Tema nuttis, kuni nutu sekka
Kõlas wihmakulli kare hää,
Kuni rasked pisarad kui helmed
Hiilgaswad lilleõite pääl.

Ja siis mäsas ja möllas ja murdis
Metsa sees, mäel ja sool,
Ja siis sätendas, säras ja hiilgas
Saju sees tuline nool, —
Säras ja hiilgas ja nuttis ja kaebas,
Nuttis kõik mets ja maa ja taewas . . .

*) Pildid on Zurfewis A. Saali pilditehases kunstniku T. Grenzsteini
joonistuste järel trükkimise tarwis valmistatud.

Pepalinnukene laulis, nuttis,
 Nagu tahaks süda lõhkeda.
 Oh, ta laulis haledaste, nuttis,
 Nuttis ühes maa ja taewaga.

Taara mäel.

Taara tammik kasvab mäe otsas,
 Nagu tuulevarjuks linnale,
 Runa Emajõgi haljas orus
 Maiksel woolul sõuab Peipsise.

Emajõgi sõuab maiksel woolul
 Ilma kaebamata, nututa;
 Ainult wahel a'ab ta sala juttu,
 Nagu uinuro laps, kui sonija . . .

Aga kuulata, kuis tammik mühab,
 Kuidas tammeoks murrab torm!
 Kuulata, kuis kaebab, kuidas nutab,
 Kuidas läbi metsa sõuab surm!

Minu kiwi.

Üks ainuke lage kiwi
 Mul armas on otsata,
 Üks ainuke lage kiwi,
 Kus mängisin lapsena.
 Kuid suure tule nad tegid
 Ja lõhkusid ära ta;
 Ta kildest toreda maja
 Ma nägin tõusema.
 Ja olgu see maja ka tore
 Kui hiilgaw kuninglik troon,
 Ja säragu kiwi killud
 Kui teamandine joon:
 Mul kahju, et kiwi wiidud
 Ja müürisse pandud ta,
 Mu ainuke kiwi, mu sõber,
 Kus mängisin lapsena.

Ilma kewadeta.

Ära räägi kewadest sa mulle,
Kellel kewadet ei olegi:
Sinu kõne lõhub minu rinda,
Nagu ader lõhub söödimaad.

Põhja külm ja jää ja möllav maru
On mind kaswatanud talwele,
On mu rinnasse ju emarinnal
Needes lumehange tuisanud.

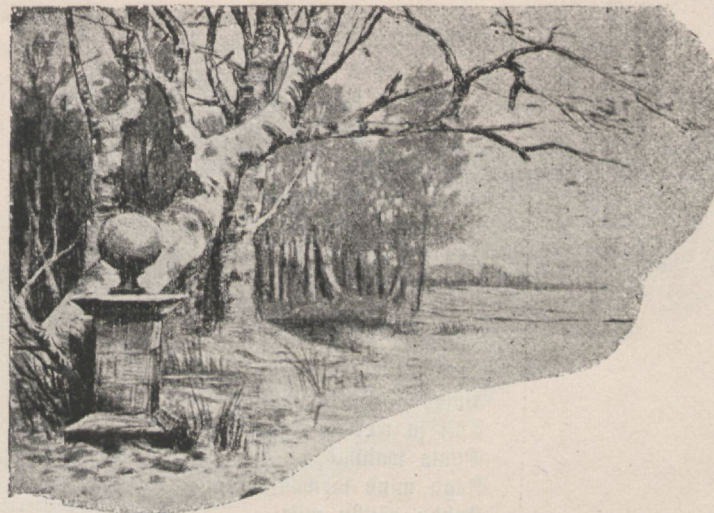
Mina soovin, et ma laias laanes
Ümber eksiksin kui hulkija,
Kellel pole isamaad ei kodu,
Soojat sõbrasüdant ilmasa.

Aga mulle, kellel kewad keeldud,
Keelatud ka seegi süüta soov:
Ma näen kaugel, kaugel nõmme ääres
Isamaja wajund, madala.

Ma näen tutvaid nägusi, näen sõpru,
Kes mind oma wenneks hüüawad;
Ma näen haura sügawa ja laia,
Walmistatud tuhandatele.

Kuulen kuidas hawal ulwab maru,
Kuulen hädakisa haledat;
Tunnen rinna lõhkemat kui mäe,
Millest tulejõgi üles keeb.

Tulejõgi rinnas, see mu päike,
See mu naerataja kewade . . .
Ja mu süda sulab tema wõimul,
Autujõgi jookseb keelmata.

Pääle halla-dö.

Puude okstelt sajab nagu siidi,
Pudeneb kui kulda lendawat. . .
Paljad raod nagu kuiwand käed
Üles taewa poole sirutud.

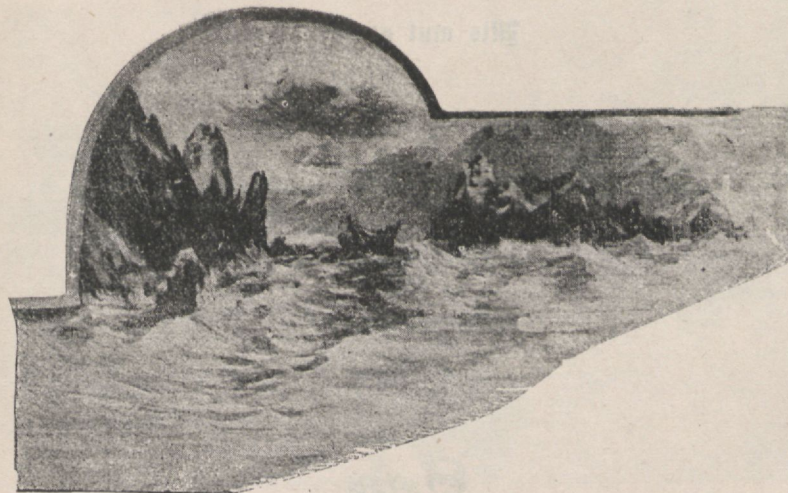
Puude oksad, mis weel alles eile
Raskel lehekoormal paindusid,
Pääle halla-dö ja maru tuule
Kuulutawad: Siin on surmatöö!

Oh kui palju kallist wara wiidud
Minu rinnast ka ju noores-eas!
Oh kuis sõtkunud nad jalge alla
Aunfat tundet, tundet palawat!

Jantsud kullakesele.

Siin mu valu, mu veri,
 Meri mu haavadeft!
 Siin mu leegid, mu tuli,
 Tuli mu südamest!
 Haavad mu kullake ise
 Viinda ja mulle lõid,
 Tule nii otsata kuuma
 Ilusad silmad mull' lõid.
 Tuli ja veri ja haavad,
 Otsata walusad,
 Nagu mind taewas aitas
 Kokku kõitsin nad.
 Kullake, võta wastu,
 Võta tagasi nad!
 Võta see tuli ja veri,
 Haavad nii walusad!

Õõtsuw meri.

Olen kui tuule käes õõtsuw meri
 Õnnetu, õnnetu mees!
 Arm ja igalsus, piin ja valu
 Lainetab rinna sees.

Lainetes kallid kodumaa kallas
 Piiratud wahuwas wees,
 Lainetes neiu, mu südame wara,
 Pärli mu rinna sees.

Isand, oh waigista mühawat maru,
 Wiha, mis wahuwas wees!
 Raitse mu kallist kodumaa kallast,
 Pärli mu rinna sees!

Mis mul armas.

Kewadel on weiksed lilled,
 Weiksed linnud ka —
 Weike leiab weikse kõrwal
 Roha paraja.

Weiksed wiisid, weiksed laulud
 Armsad minule:
 Meike, mu laulujumal,
 Ka on meikene.

Tema soow.

Maerataes ütles tema:
 „Palju terwist südamlisi!“
 Ta läks ära, ma jäin ootma
 Soowi täide minemist.

Ma jäin ootma.... ootsin kaua
 Palju terwist omale —
 Kuid mul selle asemele
 Haigus asus südame.

Emajões.

Kaugel, kaugel taewasjõrwal
 Nagu kuld, kui merewöö...
 Tasa sumin. Pinnu palwe...
 Onnis kewadine töö!

Kaldal lilled lumivalged
 Pehme udukatte all.
 Laewapingil neiukenne.
 Helkim taewas ülewal.

Selle kulla, selle elu,
 Selle palwe keskel ma,
 Selle tähtis taewa saatel
 Onneline otsata....

Oh kuis mõjub see mu rinda!
 Kuidas, Isand, tunnen Sind!
 Kuidas ainsal tundetulel
 Alhes palwetab mu rind.

Su arm, su pilk.

Su arm, su pilk, su kuju
 Mul põues salajas,
 Su musu nagu tuli
 Mu huulel põlemas.

Kes jõuaks seda kõike
 Rüll ära kannata!
 Ma haige — oh, mis valu
 Ma tunnen rinnasfa!

Ruid siiski — oh, ma tahan,
 Et valu rinda jääks,
 Et tulukene huulel
 Ei ial külmaks lääks.

Arusaamata.

Mannikesel meike linnukene,
 Lendab Mannikese õlale —
 Ja ta laulab tasakeste, õrnalt,
 Paudes waatab Manni filmasse.

Miks ta nõnda tasakeste laulab,
 Miks ta lauldes waatab filmasse,
 Mis ta laulus kuulutada tahab —
 Arusaamata see minule.

Arusaamata on Manni ise;
 Arusaamata on linnuke,
 Kessee tasakeste, õrnalt laulab,
 Paudes waatab Manni filmasse.

Mu laulud, mu weikesed laulud.

Mu laulud, mu weikesed laulud
On ainult Sinule.
Kad tõstavad paludes käed
Su poole ülesse

Kuid mõeralt ja külmalt Sa tõrjud
Kad ära enesest:
Ei ialgi saa küll aru
Sa nende palvetest!

Sina ja mina.

Sinu rajad, minu rajad,
Sinu teed ja minu teed —
Oh, neil vahel kõrged mäed,
Mahutamad mereweet!

Sinu näol rõõm ja nali,
Hõiskad õnnelikus eas;
Mina kurb ja kahwatanud —
Surnu elamate seas.

Sina pidustad ja priiskad,
Rõõmus rõõmsa seltsiga,
Oled hoolimata, kare —
Haarvu lööd mul armuta.

Mina kodus kolde ääres,
Lahutatud ilma seest,
Pikal, pimetatel öödel
Palves walwan sinu eest.

Sinu suu.

Musutanud, waletanud
Palju sinu suu!
Tulge, tuuled, tunnistama,
Tulge tähed, kuu!

Musutanud magufaste
Mee mu huulele,
Waletanud wagusaste
Walu südamel!

Musutama, waletama
Saab ta palju weel,
Saab weel palju piina tooma
Tulewiku teel!

Su silm.

Su silm kui sätendam teras,
Kui tuli wälgu sees!
Ta armastab werd ja leeki
Ja pärlid enese ees:

Ta armastab werd, mis huulel
Ja tuld, mis rinna sees;
Ta armastab liikuvat kulda,
Mis särab mu silma wees.

Suuteles ta ütles. . . .

Suuteles ta ütles mulle kurwalt:

„Oh kui palju oled muutunud sa!“

Ta ta ilus lapseline nägu

Oli kahwatanud surnuna.

Küüsin, mis on mind teiseks teinud

Tema filmas mõne päevaga;

Küüsin, miks on ta kurwaks läinud,

Kahwatanud surmakujuna.

Tõsiselt ta waatas mulle silma,

Nagu püüaks säält ta lugeda, —

Ta siis suuteles mind tasa, tasa,

Kuna pisar läikis filmasfa. . . .

Kui nüüd jälle nõuan seletust,

Kui ma püüan teda trööstida,

Süis ta suuteleb mind tasa, tasa,

Kuna pisar läigib filmasfa.

Kullake, Sul kuldne süda. . . .

Kullake, Sul kuldne süda,

Süda helde, hää;

Sinised ja targad silmad,

Kullakarwa pää.

Sinu kuldne, helde süda

Pöörab teiste pää. . . .

Mina kurb ja kahwatanud,

Et Su süda hää.

Minu walu.

Minu walul on mustad silmad,

Silmad kui tule sees säravad;

Minu walul on ruuged juuksed

Siidina salkudes lakkajad.

Minu walu on sirge ja sale

Ilma pääl ilusam iluke. . . .

Mõera wastu ta lõpmata lahke,

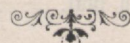
Oljata wali ta minule.

Oh kui hästi tantsub mu walu,

Tantsub tormates hõlmasse,

Tantsub segi mu meele ja mõtte,

Rõhkema tantsub mu — südame.

Ainus aitaja.

Oh pane mu rinnale käsi —

Kuis tuksub ta tulises hoos!

Siin tuhandakordine walu,

Siin tuhandad leegid on koos!

Oh aita, kui inime oled,

Kui süda sul rinnas ka lööb!

Oh wõta see tundmuste taewas,

See põrgu, mis südames sööb!

Ei leekides walu ja piina

Ma rinna seesi wõtta ei wõi,

Ei wõtta ei wõi seda, mis elu

Kord hõõgades rinnasse löi!

Su ainuke aitaja ilmas

On käsi kui rauasfa

Mit armuta, külm ja kare. . . .

Su r m surtab wälja ta.

Kurb aimamine.

Ales siis su hinge väärtust
Tundsin täieste,
Kui sa lahkumise tunnil
Läksid kaugele.

Tundsin, nagu raske koorem
Rõhus rinna pääl —
Kõik mu ormastus, mu valu
Ähendatud sääl.

Tundsin, nagu läheks ära
Igaveste sa —
Saatsin hella soovitust
Tärgi nutuga

Tundsin, tundsin . . . tunnen praegu
Kurba aimamist,
Kui ma taevas näen sära
Tuhat-tähelest.

Tuhat, tuhat hella soovi
Äles saadan ma
Tuhat, tuhat tähesilma
Jäädvad sirama.

Võidetud.

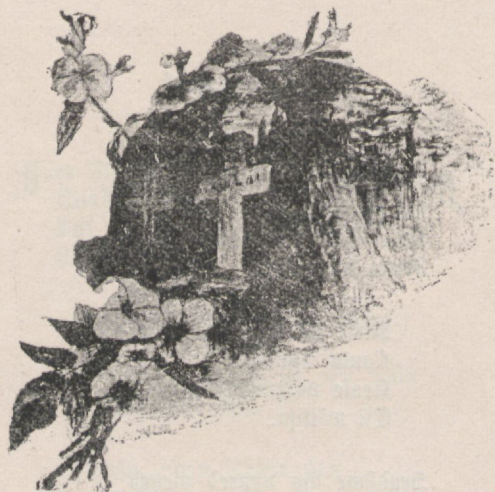
Kahekesti kosilased
Olime kord tal:
Mastaliseks oli minul
Ingel üleval.

Meie neiukena ihkas
Paulu kuulata:
Keske paremate laulis,
Oli võitija.

Seadsime siis noored mehed
Sõrmed kandlile —
Paul kui tuleleek, kui maru,
Ihkaw hingeke!

Neiukena kuulas laulu,
Kuulas vaikseste
Kuulas, kuni uinus . . . tõttas
Äles inglile.

Saul.

Kui meretilgad, lumekiud
Siin õied hana pääl;
Siin nutab õhk ja lillelehk
Ja õitselinnu hää.

Siin puhkab süda mulla all,
Üks süda truu ja hea . . .
Oh, kannata, mu kullake,
Ma tulen, tulen pea!

Haiged filmad.

Olen alles noor, kuid filmahaigus
Ripub mind ju wahel waewama,
Ees mul alles suurem jagu elu —
Kuidas haigelt ära elada?

Minu filmad haiged, waatwad willtu,
Kui ma kündma lähen põllule,
Waatawad willtu Tõistre talu poole,
Kle aia Tõistre õuesse.

Kui ma künnan, ei ma wagu märka,
Hobu läheb, kuhu tahab ta —
Wahel künnan üles põllupeenra,
Lähen kraawi kõige adraga.

Mis wõin parata, kui filmad haiged,
Waatawad willtu Tõistre õuele?
Kuska talitades kergel sammul
Kõnnib Tõistre pere tütreke.

Möldri Mikk.

Möldri Mikk mu parem sõber,
 Igapidi mõistlik mees —
 Tema sarnast pole leida
 Naljakalt terve walla sees.

Möldri Mikk mu parem sõber,
 Igapidi mõistlik mees —
 Tema seltsis lõbus elu
 Igawama ilma sees.

Möldri Mikk mu parem sõber,
 Sõber kena õega —
 Mikukese soowil lähjeks
 Teise ilma otša ma.

Mikukese pärast elaks
 Miku juures kodu ma
 Miku juures, Miku kodu
 Elab Miku õde ka.

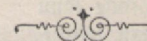

Sõjas käinud.

Wennad, waatke, sin on mees,
 Kes on sõjas käind,
 Kes on ilma hirmuta
 Tule sisse läind!

Keset leeki, tule sees
 Olin hädata —
 Olin neiuksesse ees,
 Naiste seltsis.

Wennad, waatke, sin on mees!
 Tehke järele!
 Ratsuge, kas mõite ka
 Minna tulesse!

Muudatus.

Pubage, et seitsmel päewal
 Ainus korrake
 Otsin oma kallikese
 Jälle ülesse.

Tahan ainult ühe korra
 Pikal nädalal
 Oma iha kustutada
 Nisul magusal.

Kui säält tagasi ma tulen,
 Olen teine mees —
 Olen mesi, olen suhkur
 Halwa ilma sees.

Õõitslus.

Ei mul olnud üht õnneks
Tema kõrval kõndida,
Ei ma üht tunnud valu
Oma põue põhjasfa.

Oh, sääl oli palju teist,
Minust wast weel paremaid
Ja need teised hoolimata
Saawu said ka walusaid.

Eks sa kuulnud sala juttu
Tuuleõhus selgeste,
Kuidas meelituse sõnu
Milles tuul mu neiule?

Eks sa näinud kuidas päike,
Wanapoiss — kuis naeris ta?
Kuidas hippus tema juukstes,
Tema huultel mängima?

Eks sa näinud pääsukest
Tema ümber keerlemas?
Näinud lillelise aasa
Tema pärast pisaras?

Eks sa näinud ka kuis mina
— Tema wahwa rüütel ma —
Tema kõrwal, tema ligi
Käisin kadedusega?

Saladused.

Mina kirjutasin kirja,
Päike paistis palawalt,
Luges ära minu kirjast
Saladusi himukalt.

Ei ma teadnud leda karta,
Marju hoida kirja ees,
Arwasin: Kas' waatab pääle —
Ta on usalduse mees.

Usalduse mehekene
Rändas kauge ilmasse,
Rääkis saladused ära
Pinnule ja lillele.

Pinnuke ja lillekene
Rääkis külapiigale —
Müüd mu armastuse lugu
Tuttaw terve ilmale.

Oh mu süda.

Oh mu süda! tema kuumab
 Nagu kivi kerefel.
 Kes on sornast soojust toonud
 Minu waesfel südamel?

Armukene, hellakene
 Toonud selle soojuse:
 Tema leekim silmasära
 Kuumaks küt nud südame.

Hüüd ma kuuma südamega
 Rõige wiletsamal teel,
 Kardan soojust, kardan külma,
 Kardan filmi ikka weel.

Rui ta wahel minu pääle
 Tälle waatab salaja,
 Siis kui terve pange täie
 Wett mu kaela saadab ta.

Ja ma ohkan ja ma õhkan
 Nagu keres saunasfa —
 Armuleekidesse sulan,
 Rui ei abi anna ta.

Ruub.

Kullakallis kaubaisand,
 Ma läen mõrsjat walima —
 Müü mul wääriline riie,
 Ruub, mis külge-tõmbaja!"

Wõitsin kuue, läksin wälja
 Meikeste seltsisse —
 Sõitsin ära pikad sõidud
 Tallinnasse, Tartusse.

Ruukene tõmbas külge
 Ohakad kõik hoolfaste,
 Tõmbas külge tolmupilwed —
 Meikest ei ühtegi.

Wäljanäitusel.

A.

Hobusid sääl toodi ette
 Pikas, pikas reas —
 Mitmesaja rublalisi
 Oli nende seas.

Kõiki neid sääl tunnistada
 Oli päris töö:
 Lumivalged, teras-hallid,
 Mustad nagu öö.

Wahtsin walgeid, wahtsin halle,
 Muste wahtsin ma;
 Wahtsin üksikult nad läbi
 Suure hoolega.

Meiukefed pikas reas
 Aitsid wahtida,
 Aitsid wahti ilusate
 Silmakestega.

Wahtsin ei aega olnud
 Panna tähele,
 Et ju loomad ammuilma
 Wiidud tallisse

Wahtsin walgeid, wahtsin halle,
 Muste wahtsin ma —
 Meiukefed pikas reas
 Ahes wahtsid ka.

Wäljanäitusel.

B.

Terwest kreisist toodi kokku
 Kaariloomi, hobusid,
 Toodi kokku põlluriistu,
 Rehepeksu masinid.

Mina, laulik Eesti pinnal,
 Peegasuse peremees,
 Wiisin peegasuse sinna
 Luulerikka rinna sees.

Kokku tulid suured sahsad,
 Preilid siidis säravad;
 Tulid Tartu mehed, Mulgid,
 Peretütred ilusad.

Wälja jaeti, vastu mõeti
 Palju auuhindasid —
 Anti sõrmusid ja raha,
 Kuld ja hõbe midalid.

Mina ootsin auuhinda,
 Ootsin kiitust asjata,
 Ootsin, kuni näitus lõppis,
 Oma peegasufega.

Kurval meelel tulin koju,
 Silmalauget pisarad,
 Kurval meelel, et nii halwad,
 Alekohtulised nad.

Meie Andukene ohkab.

Meie Andukesel rasked päevad,
 Mäga rasked ööd on elada —
 Ja ta õigusega kaebab, ohkab,
 Ohates ta mõitleb eluga.

Hää, et ohkamine on tal selge,
 Et tal nutt kui loodud huulele:
 Tema kaebab, ohkab, nutab,
 Ohkab surnuks eluraskuse.

Tuba vara kella kümne ajal
 Määnleb süngis ilma uneta —
 Ja ta kaebab, ohkab, nutab,
 Et nii vara pidand ärkama.

Õhtu hilja kella kuue ajal
 Läheb igakord ta moodisfe,
 Aga häda jälle! — väsinud mehest
 Mäasija unigi jääb eemale.

Miks ei mõi siis Andu väsinud olla?
 Miks ei uneta tal olla öö,
 Kui on elu raske, ilma tööta,
 Sest et teised ära teinud töö?

Oh me Andul on ju rasked päevad,
 Mäga rasked ööd tal elada —
 Ja ta õigusega kaebab, ohkab,
 Ohkab suure osamusega.

Juku filmad.

Emakene, tütle,
 "Tütle, seleta,
 Mis on Jukul filmas,
 Et nii särab ta?"

"Juku filmas tuli,
 Kallis tütreke;
 Ei ta mänuasjaks
 Noore neule.

Hoid, tütrekene,
 Selle tule eest —
 Ta on õõgam, elam,
 Tõuseb põue seest!"

Tütar hoolimata,
 Hüdishimune —
 Püüab wargsti waata
 Juku filmasse. —

Nüüd on mõni nädal
 Pärinud mööda seft,
 Tütar ei tee juttu
 Juku filmadest.

Mõtetes ta seisab,
 Seisab waguft —
 Nüüd ta teab mis Jukul
 Silmas särab nii.

Jaanitulel.

Seisid ümber jaanitule
 Mehed, neiid nägusad. . . .
 Tuli leegitseb ja õõgab,
 Noored filmad säravad. . . .

Tuli kustus. Ära läksid
 Mehed, neiid nägusad.
 Tuli kustus noorerahwa
 Südamed — need põlewad.

Wana Juut nõelub.

Wana Juut nõelub wätkuwal käel
 Lagunud kingi akna all;
 Tütreke noor ja elam ja särav
 Istub ja waatab, mis uulitsal.

Wana Juut noorte Kristlaste kingi
 Nõelub ja paikab akna all;
 Tütreke noor, ta säravail silmil
 Nõelab neid endid saäl uulitsal.

H. H se.

Sul on ilus wile,
 Paulud sul ilusad.
 Ringi mulle laulud,
 Mis sa wilistad.

Ringi mulle laulud,
 Ringi see wile ka, —
 Kullakene, usu —
 Muud ei taha ma!

Tema tuli wastu. . . .

Tema tuli wastu, waatas silma,
 Waatas naerdes, arusaadawalt. . . .
 Oh, ma sain ju aru sellest pilgust,
 Mis kui säde lendas kulmu alt:

Tema armastab mu rõõmust tuju,
 Armastab mu laulu lõbusat,
 Armastab mu inimlikku nõtrust,
 Armastab mu armu palawat.

Terwisit junes.

Ma joon ja laulan, laulan joon,
 Joon surma sisse ma;
 Joon surma sisse soowides,
 Et Sa mõiks elada!

Viduõhtul.

Sääl mehed noored, sirged
Ja neiud nāgusad,
Kīng lilled, sīdīpaelad
Ja tuled sāravad.

Kõik heljub kergel keerul,
Kõik naerab, hõiskab sääl;
Sääl lustilised laulud
Ja rõõmus pillihääl. . . .

Kuid põgenema pidin
Ma waba õhusse:
Mu meelest rõõm ja lilled
Kīng elu tūhine.

Ja aias rohuladmul
Ma kuulen suminat,
Ma näen, taewa wõlmilt
Kuis tähed langewad. . . .

Sõprus.

Me olime südame sõbrad,
Sõbrad kui tuikepe paar;
Meil üks oli land ja lāwa,
Meil üks oli kannu sees taar.

Me sõprusest aasta on mööda —
Ei tunne me teine teist.
Kumb süüdi me sõpruse juures,
Ei kumbgi tea meist.

Me sõprusest aasta ju mööda,
Kut sõpra ei leidnud ma weel:
Kus sõprus ei kuidagi siigi —
Kii raske ja haige mu meel,

Elhete sõbrate.

Ma olin meel noor kui rohi,
 Kui aasa pääl lillike,
 Kui roosikale ihkask ju suida
 Kile melle ja mäe ja wee.

Sa läksid... Sa keelust, waba
 Sits edasi tormasid teel —
 Su suida nii õrn ja helde
 Ning nooruse lustidel meel.

Sul wasta saal heljusid pärlad
 Sa wõit ja armastatu rind.
 Sul ununes kodune külla
 Sa pühja isamaa pind.

Mit lendašid aastad... Sa hangest
 Sa nägid kui udu seel
 Meel kodu, ja isa ja ema,
 Kees siin pühkistid weel.

Meel kadusid aastad... Sa wärsid
 Ma koduteel nägin sind,
 Kui lahutunud nooruse tui
 Sa rahu sul igatšes rind.

Ara nõua!

Ara nõua minu sünnipäewa,
 Ei ma tea seda ilge! —
 Waan aina, et ma laial nõmmel
 Olen kaswanud kui kastelein!

Hein, mis hallahommikul veel hilja
 Alles musutanud päikse kiir,
 Mida waeselapse leinapisar
 Kosutanud põue piinaga.

Kiwiõmer orjawiisa juurtel
 Minu armastaja isa on,
 Lahja nõmmemuld mu hella ema,
 Karuohakas mu õde, wend.

Mõllaw maru minu kaitseingel,
 Kiigutaja liiwakätki sees:
 Hundi hundamine, lõikaw, hale,
 Sünnipäewa soow ja hällilaul.

Ära nõua minu sünnipäewa,
 Ei ma tea seda isegi —
 Tean aina, et ma noor veel olen
 Ja et noortelt närtsin nõmmele.

Must lind.

Kui sa terawaste tafa kuulad,
 Kuuled õhus nagu kahinat,
 Kuuled ülewal mu pää kohal
 Nagu linnu tiirwa sahinat.

Kui sa õhtu-a'al, kui eha kustub,
 Istud wagusalt pool=unes weel,
 Siis näed laiatiwadega musta lindu
 Nagu warju keerlewat mu eel.

Tema keerles juba siis mu ümber,
 Kui ma mängisin weel wainu pääl;
 Juba lapselises unenäos
 Kohutas ta salaline hää! — —

— — — — —
 Oh kui kurb, kui õnnetu ma olen,
 Kuidas elusaatus rõhub mind! . . .
 Kuula, ülewal mu pää kohal
 Keerleb mustatiwuline lind

Surmamõtted.

Surmamõtted tõuswad üles

Tasakeste, wagusalt

Iga närtisind lilleladrast,

Iga koltund lehe alt.

Surmamõtted — surmainglid

Tasakeste tõusewad

Tunnen, kuidas külma käega

Kulmu külge puutwad nad.

Rist.

Ühte risti saab mul küllalt kanda,
Hõbest rist see mõtke tagasi!
Mõtke tagasi ta minu rinnalt —
Elurist mul kanda isegi.

Ja kui tema koorma alt ma peasen,
Rist siis seadige mu hauale,
Rist, mis eluristil wõtsind hinge
Teede lahkemel juhib ülesse.

Jaks inglil.

Oh, nad wiisid minu hella ingli,
Wiisid minu ema mullasse . . .
Ma jäin nutma lõhkewalla rinnal
Alma troostita ta järele.

Tema asemele wõtsin teise,
Wõtsin teise ingli: raudse töö, —
Töö nii meeletu, nii higilise,
Millel üks, kas olgu päew või öö.

Raudse ingli kallale nüüd forman,
Maadlen nagu Jakob temaga . . .
Maadlen kuni õnnistus kord tuleb,
Kuni kadund rahu leian ma.

Kõlm wenda.

Metsa sõrmal lihtne talumaja
 Seisab kaseokste warjussa,
 Koht, mis mitme mehe elumaja
 Näinud ajahõlma kaduma.

Põld ja haljas mets ja karjarada,
 Kena koppel weikse ojaga —
 Kõik on käepärast tarvilada,
 Kii et lust jääb oleks elada.

Põld ja haljas mets ja karjarada,
 Kena koppel weikse ojaga
 Ei wõi aga elu kergitada,
 Kui on süda ilma rahuta.

Ilma rahuta veel wiimisel walwel
 Puhkab tõbewoodil peremees.
 Ta on palju nutnud waiksel palwel,
 Palju kannatanud elu sees.

Küllalt ju! Ta wäsinud ilma kärast,
 Ihkab wiimse rahu järele,
 Tahab põgeneda siinsest särast,
 Põgeneda haura wilusse.

„Jaanikene, . . . aiman surmatundi —
 Mii mu poegadele teatust . . .
 Aeg on unustada wihasundi,
 Wiimseid sõnu kuulda isa suust.

„Mina pole ialgi neid wihkand,
 Ei ka wiimisel tunnil wihka ma;
 Papsõrmu, rahu, olen ihkand,
 Rahulikult tahan ninuda.“ —

Peremehe sõna kuuldes lähed
 Kõsku täitma kohe sulane;
 Enne õhulit koju jõuda tahab,
 Pojad tuua isa woodile.

On ju sõita sood ja metsarada
 Mõni tunnikene tubliste. . . .
 Arwa mõni weski, sepapada,
 Üksik talu tuttar sõitjale.

On ju soo ja metsa taga asund
 Wennad kolmekesse elama,
 Kui neil wiha isa wastu kasund
 Südamesse needwa patuna. —

Enne veel kui päike läinud looja,
 Wäsinud silmad kinni wajanud,
 On ta tagasi, . . . kuid sõnatooja,
 Et ei nüüdgi veel nad lepitud:

„Mõistisid elada sa, armas isa,
 Poegadele õnneliseks,
 Ei me tunne siis su wiimast hõõ
 Meie asi wara jagada!“

* * *

Müüd on aastaid mööda läinud palju,
 Rohi kasvand isa hauale.
 Saatust ilma armuta ja walju
 Muudatusi toonud elusse.

Kas on isa õnnistuse sõnul
 Onne soowind oma lastele,
 Mõie neid neednud wiimisel wande mõnul,
 Kellegile pole teada see.

Aga pojad käisid metsa mööda,
 Kui nad tema surma saatwad,
 Hirmutawad praegugi veel ööda
 Nagu tondid, lõpend narakad. . . .

Kemad oiswad sääl isatalu —
 Isa wara tarwis jagada;
 Aga rinnus kustumata walu,
 Huulel heli löikaw, kaebaja.

Edasi nüüd kaebab igas salus,
 Kaebab, nutab igaweste sääl,
 Kaebab tuuleõhus piin nii walus,
 Ojalainis mureline hää.

Sukeristi peremees.

Taial põllul, kussa aurab
 Lõppemata higi, waem,
 Rammusama wilja keskel
 Ahjuware, wana kaew.

Wana kaew ja ahjuware
 Need on mälestused weel
 Wanaft Sukeristi talust
 Mitmesaja aasta teel.

Sukeristil igal õösel
 Tuli põleb ahju sees.
 Teda kohendab ja kütab
 Sukeristi peremees.

Mööda salwi, panged käes,
 Astub alla peremes,
 Rastab heinamaad ja põldu
 Selges kosutawas wees.

Igal aastal vastu võtab
Teda kevadene öö,
Sügisel ta ära tõttab,
Kui on lõpnud põllutöö.

Kui ta jagas kastet, soojust,
Kuidas taimed tõusid siis!
Rõõmsal palgel noor ja wana
Talle tänuohvrit wiis.

Pidas aga mõni halvaks
Tema õnnistawat tööd,
Sellele ta saatis külma,
Häwitawat halla-ööd.

L o s s.

Mäe kaldal, mis kui sammetiga
Helde kevade on ehtinud,
Seisab loss, mis särab päiksekullal,
Mida tammeoksad lehtinud.

Lossi müüri taga jookseb oja
Kurwal sulinal kui leinaja.
Kaldal kalamees nii noor ja nägus
Istub tummalt oma õngega.

Kõrgel aknal kardinate taga
Piigub tume kuju salaja —
Ja siis ilmub nägu kahwatanud,
Peene käsi walge rätiga.

Aga kaldal mees nii noor ja nägus
Istub tummalt oma õngega,
Vaatab tummalt üles akna poole
Osaõnnetu ja tundeta.

Ikka jälle ilmub lossi aknal
Mustas riides kuju leinaja,
Ikka jälle kahwatanud nägu,
Peene käsi walge rätiga.

Asjata on aga märguanne,
Lein ja igatsus on asjata —
Kaldal kalamees nii noor ja nägus
Istub tummalt oma õngega. . . .

Nii end awas sadakorda aken,
Nii jäi kalamees sääl istuma;
Nii neid nägid tammel künnilinnud,
Nägid wesiroomseid muutmata.

Mis on nende wahel ette tulnud,
See wast tuttav oja sulinal. . . .
Tal wast ülekohus weremärwil,
Tal wast armuhäaled teadawal.

Surnu.

I.

Ootel.

Kuu kumendab hõbesel hüljel
 Ta kahwatand palgele,
 Kus viimane mõtlus nii valus,
 Surm lugeda selgeste.
 Ta igatses risti ja hauda,
 Kus puhkaks ta rahuga,
 Ta ootab matjate hulka
 Ja sõprasid tulema.

Ja maja see ragiseb tuules
 Kui nutaks ta hõrdaste,
 Kui tahaks ta kirstuks siin saada
 Mit ilusa naisele.
 Pilw kerkib ja laguneb . . . katab
 Kuu näo ja tähtede mõõ —
 Ja üle isamaa hingab
 Mii pime ja pilkane õõ.

Sääl surnu sängile heljub
 Kui walge waimude ring,
 Ming ülesse tõuseb ja nutab
 See õnnetu, õnnetu hing!
 Kuid eluga pole siin lõpnud
 Ta waen ja häda weel.
 Kull asjata, asjata ootus:
 Ei matjaid liigu teel.

II.

Matjad.

Keskööl, kui uinub kõik elu,
 Siis sähwatab Isfanda wälg —
 Ja tafa kui mõõdetud sammul
 Sääl ilmub matjate salk . . .
 Neil silmad on kinni kaetud
 Ja seljas munkade riid,
 Ja igal kaetud mehel
 On isesugune hiiud.

Mad noore ilusa naise
 Siin tõstawad kirstusse,
 Mis must, nagu eneste riie —
 Ja algavad matuse tee.
 Ja tafa kui mõõdetud sammul
 Rong liigub siis läbi õõ. . .
 Kuu kumendab kahwatu palgel
 Ja sirab tähtede mõõ. . .

Kellel kukud?

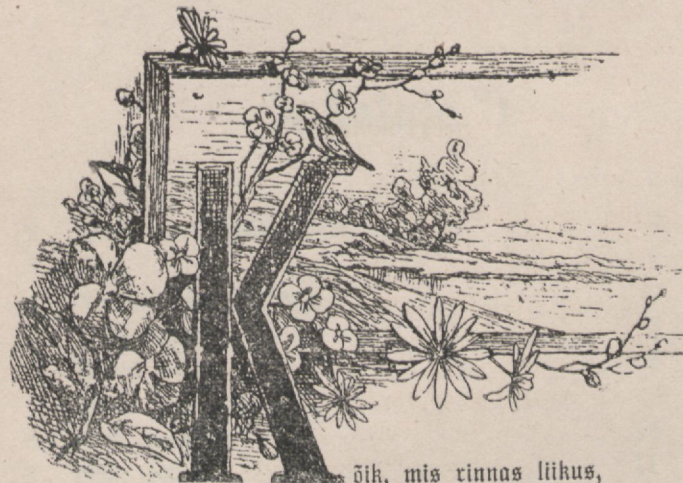
Kellel kukud, kurwameelne kägu?
Kellel laulad, leinalinnuke?
Kuulajaid on wähe, neid weel wähem,
Kes wast arusaawad täieste.

Üks ehk kaks, kes üleöö on ärkand,
Üleöö ka unustawad sind.
Ainult seni kõlawad su laulud,
Kuni tuksub sinu oma rind.

Aga kauaks antud sulle elu?
Homme puhkad juba mullas sa,
Puhkad kõigist unustatud, lahus,
Ilma pisarata, pärjata.

Viimne wiis.

Õik, mis rinnas liikus,
Nuttis, naeris sääl,
Sellest rääkis meile
Linnukese hää.

Pinnukene laulis
Wäsis, nõrkas siis
Wäsinult ja kurwalt
Kõlas wiimne wiis:

„Jumalaga lilled,
Õitsew kewade!
Jumalaga sügis,
Lume helbeke!

Helkiw taewasina,
Tähed särawad —
Oh kuus linnu rinda
Piigutasiwad nad!

Kõik, mis aga rõhum,
Kõik, mis walus tal —
Seda unustada
Tahab mulla all.“

Juhataja.*)

1. Palve	5 lehekülj.
2. Minu lauluräästas (Sm.)	5 "
3. Täht	6 "
4. Oh mul oleks! (Sm.)	6 "
5. Ettekuulutaja	7 "
6. Taara mäel	8 "
7. Minu kiwi. (Sm.)	9 "
8. Ilma kevadeta	10 "
9. Pääle halla-dõ	11 "
10. Paulud kullakesele	12 "
11. Oõtsu meri	13 "
12. Mis mul armas	14 "
13. Tema soow. (Sk.)	14 "
14. Emajõel	15 "
15. Su arm, su pilk	16 "

*) Mõnele laulule on siin „juhatuses“ Sm. ehk jälle Sl. juurde lisatud, mis jeda tähendavad, et nad Soome ehk Salja keelde on ümber pandud. Soome keele tõlkes on täht. laulud mag. Matti Heleniuse poolt „Kansan lehti“ ja „Koitto“ lehes ning Salja keeles kodukooliõpetaja Carl Hermann'i tõlkes osalt „Düna Zeitungis“ ilmunud. — Pääle nende laulude, mis siin juhatuses üles antud, on veel „Kaja õite“ I. ja II. andest Soome keelde ümber pandud: Asjata. Sinu filmas särab. Kuub ja süda. Lapsel paljad jalad. Nõel. Varas. Minu süda latus on. Tuli. Kullakene — kevade. Wiimne armastus.

Koiti keele tõlkes on cand. Herberg laulu „Sinu filmas särab“ aja-lehes „Eos“ avaldanud.

Salja keelde on kooliõp. C. H. „Kaja õite“ järgmised laulud ümber pannud: Nõel. Ehk ja küll! Wiimne armastus. Enne ja nüüd. Walu, arm ja laulud. Kuub ja süda. Kaja jäetud. Jää rahule! Kuis wõib waitida see süda! Unustatud Tuli. Kurb linnuke. Südame hääl. Uus hommik. Rahwapiidul. Üks sureja. — Olewist 1891 aastakäigust: Minu laul.

Penelickin Ksteria 1893 aastakäigus ilmus kooliõpetaja M. Oskase wenekeelses tõlkes „Kaja õite“ I. andest laul „Leinajad“ ja II. andest „Ütle wäija!“

16. Arusaamata	17 lehekülg.
17. Mu laulud, mu veiksed laulud. (Sk.) . . .	18 "
18. Sina ja mina	18 "
19. Sinu suu	19 "
20. Su film	19 "
21. Suuteles ta ütles	20 "
22. Kullake, sul kuldne süda	20 "
23. Minu valu. (Sk.)	21 "
24. Ainus aitaja	21 "
25. Kurb aimamine	22 "
26. Mõidetud	23 "
27. Gaul. (Sk.)	24 "
28. Gaiged filmad	25 "
29. Mõldri Mikk	26 "
30. Sõjas käinud	27 "
31. Muudatus	27 "
32. Mõistlus	28 "
33. Saladused	29 "
34. Oh mu süda!	30 "
35. Kuub	31 "
36. Väljanäitusel. A	32 "
37. Väljanäitusel. B	33 "
38. Meie Andukene ohkab	35 "
39. Juku filmad	36 "
40. Jaanitulel	37 "
41. Mana Juut nõelub	37 "
42. H. H . . . le	38 "
43. Tema tuli vastu	38 "
44. Terwist juues	39 "
45. Piduõhtul	40 "
46. Sõprus	41 "
47. Tundmata neiu	42 "
48. Sa olid	43 "
49. Ühele sõbrale	44 "
50. Ära nõua! (Sk.)	45 "
51. Must lind	47 "

52. Surmamõtted	48 lehekülg.
53. Rist	49 "
54. Raks inglit. (Sm.)	49 "
55. Kolm wenda	50 "
56. Kakeristi peremees	53 "
57. Rose	55 "
58. Surnu I. Otel	56 "
II. Matjad	57 "
59. Kellel kukud	58 "
60. Wiimne wiis	59 "

A. E. Sööti tulul on järgmised raamatud
ilmunud, mis igast Eesti raamatukauplusest on saada:

		^{Sind}
1.	Rõõm ja mure	35 kop.
2.	Alaja viied I. anne	20 "
3.	Alaja viied II. "	15 "
4.	Walla kogukonna Seadus	175 "
5.	Uus trahteri pidamise ja trahteri- maksu seadus	20 "
6.	Rõige tarwilikumad Sõnad rehken- damise alguõpetuse tarwis ja üks- kordüts ja mõõdud. (Wene ja Eesti keeles)	8 "

Sind 35 kop.